

Тривалий час вважалося, що нерівність жінок і чоловіків обумовлена їх відмінностями від природного, біологічного походження. Тепер же з'являються та розвиваються нові теорії, які пояснюють нерівність жінок і чоловіків культурними та суспільними стереотипами, які, зокрема, формуються і в процесі виховання.

Виховання як процес цілеспрямованої і свідомо контрольованої соціалізації (шкільне, сімейне, релігійне) є своєрідним механізмом управління процесом соціалізації, ідеальною метою якої є особистість, що відповідає соціальним вимогам і одночасно протистоїть негативним тенденціям у розвитку суспільства, життєвим обставинам, які гальмують розвиток її індивідуальності [3]. Дійсно, історія розвитку поглядів на питання нерівності жінок і чоловіків тісно пов'язана із розвитком та вихованням особистості. Існує думка, що власні можливості, які є у кожної особистості від природи, мають бути розвинені та педагогічно скориговані у процесі виховання та навчання.

На думку фахівців, етапи соціального виховання особистості передбачають формування: 1) системи соціальних цінностей, ціннісних орієнтацій, знань, норм, правил поведінки; 2) почуттів; 3) переконань; 4) умінь, навичок поведінки, здатності ефективно використовувати соціальний досвід у своєму житті [4].

З огляду вище наведеного, можна дійти висновку, що саме в процесі виховання формуються характерологічні риси особистості. Тому, вкрай важливо на шляху впровадження принципів гендерної рівності та ліквідації дискримінації щодо жінок надавати ґрунтовні знання з проблемних питань та сформувати свідому особистість з громадянською позицією нового типу - інтелектуально розвинену, морально зрілу, рішучу, готову протистояти викликам, розвивати себе та зберігати оточуючий світ. Справедливо буде поміж рис вихованості такої особистості виокремити наступні: культура поведінки у суспільстві та вдома, дисциплінованість, самоповага, свідомість, відповідальність, відданість справі, громадська активність, емпатія.

Тож, одним із завдань нашого часу у процесі навчально-виховної діяльності є досягнення на загальнонаціональному рівні: ввічливого ставлення до інших людей; поваги до честі та гідності інших людей; непримиримості по відношенню до проявів неповаги та насильства до інших; забезпечення принципів рівності жінок і чоловіків; гендерної чутливості; ліквідації проявів дискримінації, а також звільнення від стереотипів традиційно чоловічих та жіночих ролей у суспільстві. Саме тому, вважаємо за доцільне, на цьому етапі, зосередити зусилля освітян не тільки на високому рівні підготовки, але й на підвищенні рівня особистісних якостей осіб, які навчаються, бо як відомо особистістю не народжуються, а стають.

Список використаних джерел

1. [Резолюція Генеральної Асамблеї ООН](https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E) Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E (дата звернення: 24.05.2020).
2. Офіційний сайт Офісу Президента України / URL: <https://www.president.gov.ua/news/uryad-pidtrimav-iniciativu-oleni-zelenskoji-shodo-priyednann-61049> (дата звернення: 07.05.2020).
3. Педагогіка. Тема 4. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. [Електронний ресурс] // БІБЛІОТЕКА ELLIB – Режим доступу до ресурсу: <http://ellib.org.ua/books/files/pedagog/ped1/5406.html> (дата звернення: 26.05.2020).
4. Сушик, Н. С. Сутність і мета технологій соціального виховання особистості / Н. С. Сушик // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11: Соціальна робота. Соціальна педагогіка : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Вип. 24 (I том). – С. 109-117

TRAINING OF PRESCHOOL EDUCATION SPECIALISTS FOR TEAM COOPERATION IN CREATING A DEVELOPMENTAL ENVIRONMENT FOR CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

Hudym Iryna

PhD, Senior Research Fellow of the Laboratory of Preschool Education of the Institute of Problems on Education of NAES of Ukraine

Current implementation of inclusive education in Ukraine opens new opportunities for development of the educational system as well as sets a number of important tasks and challenges for educators and parents. An inclusive preschool is an institution that should provide a certain system of educational services in accordance with the needs that arise in children with special educational needs in the process of development and learning. Psychological and pedagogical support of children with special educational needs in educational

institution with inclusive education is a mutually agreed comprehensive activity of a team of specialists and parents aimed at creating the necessary conditions for development of children's personality, knowledge, skills, successful adaptation, rehabilitation, their self-realization and integration into society [3, p. 11].

The important strategy and the main driving force of organization of inclusive education of children with special needs in educational institution is a team of psychological and pedagogical support formed of specialists of institution with involvement of children's parents. The preschool institution includes such permanent participants as: director or educator-methodologist, educator, assistant educator, practical psychologist, social pedagogue, correction pedagogue, teacher-rehabilitation specialist and parents. Moreover, it involves the following specialists: medical worker of the educational institution, doctor, assistant [3, 42].

The composition, functions, tasks and activities of the support team are defined by the Model Regulations on the team of psychological and pedagogical support of children with special educational needs in general secondary and preschool education, approved by the Decree № 609 of the Ministry of Education and Science of Ukraine, June 8, 2018 [1].

The main tasks of the support team are the following:

- to collect information about the peculiarities of children's development, their interests, difficulties, educational needs at the stages of creation, implementation and monitoring of the individual development program;

- to determine the directions of psychological, pedagogical, correctional and developmental services that can be provided within the educational institution based on the conclusion of the Inclusive Resource Centre and ensuring the provision of these services;

- to provide methodological support to pedagogical staff of educational institutions how to organize inclusive education;

- to create appropriate conditions for integration children into the educational environment;

- to conduct consultative work with parents on the peculiarities of children's development and education;

- to organize informational and educational work in educational institution among educators, parents and children in order to prevent discrimination and violation of children's rights,

- to provide the necessary educational, methodological, educational and visual aids, game, educational and didactic equipment, means of individual correction, arrangement of rooms for correctional and developmental classes.

The support team determines the ways of adaptation (modification) of the educational environment, educational materials in accordance with the potential and considering the individual characteristics of the child's development. The ways and forms of adaptive technologies are determined by the features of children's cognitive, speech-communicative, emotional-volitional development during comprehensive psychological and pedagogical assessment of the child's development. [2, 102]

The organization of support for children with special needs in the general educational space of the institution as well as creation a developmental environment to provide quality educational services requires significant training of specialists of the educational institution for team cooperation. In preparatory work with a team of specialists, it is important the following: to inform all participants about the importance, principles and main tasks of the team approach in working with children with special educational needs; to acquaint with the basic principles of inclusive education, the main tasks and conditions of effective psychological and pedagogical support of the child with special educational needs; to determine functions and tasks of each member of the support team in the assessment of needs and further work, to determine the parents' role of as equal members in work of the support team. The effective forms of organizing preparatory work are trainings, consultative meetings with specialists of inclusive resource centres, parents, members of public organizations of people with disabilities.

Formation of the support team, its preparation and coordination of activities is provided by the administration (director, deputy director, methodologist) of the preschool institution. The head of the support team is responsible for creating atmosphere of participation and interaction in institution to ensure a high-quality educational environment of the institution, provide resources and coordinate their use to effectively achieve educational and developmental goals.

Therefore, well-organized team cooperation between specialists, educators and parents of children with special educational needs, contributes to consolidation of efforts in providing a comprehensive study of the capabilities and needs of kids and planning further work with them. Team cooperation encourages educators to expand their knowledge and seek innovative pedagogical technologies to achieve educational goals. Cooperation and efficiency of the team of psychological and pedagogical support will facilitate the adaptation of children with special needs and ensure the creation of socio-psychological conditions for their

successful socialization and development.

References

1. Ppo zatverdzhennia Prymirnogo polozhennia pro komandu psykholoho-pedahohichnogo suprovodu dytyny z osoblyvymy osvithnyimi potrebamy v zakladi zahalnoi serednoi ta doshkilnoi osvity [Approval of the Model Regulations on the team of psychological and pedagogical support of children with special educational needs in a general secondary and preschool education institution]. Retrieved: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61107/
2. Poroshenko, M.A., & Kolupaieva, A.A. (2018). *Orhanizatsiino-metodychni zasady diialnosti inkluzyvno-resursnykh tsentriv* [Organizational and methodological principles of inclusive resource centres]. Kyiv: Vseukrainska blahodiina orhanizatsiia «Blahodiinyi fond Poroshenka». (In Ukrainian)
3. Sofii, N. Naida, Yu. Semko, O. (2018). *Inklyuzyvne navchannya v zakladakh zahalnoyi serednoyi osvity: kerivnyctvo dlia treneriv* [Inclusive education in general secondary education: A guide for trainers]. Kyiv. (In Ukrainian)

ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКИХ УСТАНОВ І СТИЛЮ ВИХОВАННЯ В СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

*Дорошенко Н.Л.,
практичний психолог ЗДОН №8 м.Куп'янськ*

Психологія розвитку дитини доводить, що фактори, які впливають на становлення дитячої психіки, в одному випадку сприяють, а в іншому - перешкоджають оптимальному розвитку особистості дитини. Так, взаємини в сім'ї, ставлення до дитини з боку батьків можуть формувати ефективну споживчо-мотиваційну систему дитини, позитивний погляд на світ та на самого себе, й ті ж самі фактори, але з іншим психологічним змістом можуть приводити до збиткового розвитку потреб та мотивів, низькій самоповазі, недовірі до навколишнього світу.

Батьківські установки, або позиції, - один з найбільш вивчених аспектів батьківсько-дитячих відносин. Під батьківськими установками розуміється система, або сукупність батьківського емоційного відношення до дитини, сприйняття дитини батьками і способів поводження з ним. Поняття «стиль виховання», часто вживається синонімічно поняттю «позиції», хоча й доцільніше зберегти термін «стиль» для позначення установок та відповідного поводження, що не зв'язані саме з даною дитиною, а характеризують відношення до дітей взагалі [1]

Переконливі і демонстративні спостереження та дослідження, присвячені впливові неправильних або порушених батьківських відносин. Одним з варіантів порушеного батьківського поводження є материнська депривація. Відсутність материнської турботи виникає як природний результат при роздільному проживанні з дитиною, але, окрім того, воно часто існує у виді схованої депривації, коли дитина живе в родині, але мати не доглядає за нею, грубо звертається, емоційно відкидає, відноситься байдуже. Усе це позначається на дитині у виді загальних порушень психічного розвитку. Нерідко ці порушення незворотні. Відомо, що діти виховані без материнської ласки та турботи відрізняються більш низьким інтелектуальним рівнем, емоційною незрілістю. Їм властиві також підвищена агресивність у відносинах з однолітками, відсутність сталості та вибірковості в емоційній прихильності до дорослого. Наслідки материнської депривації виявляються віддалено на рівні особистісних переключувань. У цьому зв'язку привертає увагу варіант психопатичного розвитку ведучим радикалам у вигляді емоційної нечутливості, описаний уперше Д.Боулби – нездатність до емоційної прихильності та любові, відсутність почуття спільності з іншими людьми, відкидання себе і світу соціальних відносин.

Інший варіант переключеного розвитку по своїй феноменології відповідає класичному типові «невротичної особистості», який характеризується низькою самоповагою, нав'язливим страхом втрати об'єкта прихильності, підвищеною тривожністю, залежністю. Але не тільки грубі порушення батьківської поведінки позначаються на психічному розвитку дитини. Різні стилі догляду за дитиною починаючи з перших днів його життя формують ті або інші особливості його психіки та поводження.

Можна виділити і більш складні типи батьківського відношення, де важливим моментом соціалізації дитини, починає виступати параметр виховного контролю. За А.Болдуин є два стилі батьківського виховання – контролюючий та демократичний [2]

Контролюючий стиль містить значні обмеження поведінки дитини: ясне та чітке роз'яснення дитині змісту обмежень, відсутність розбіжностей між батьками та дітьми з приводу дисциплінарних закладів